

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Diluuntur argumenta prioris sententiæ. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Ratio vero, quam insinuantur Bonau. Ricard. & Scotus iuxta quamlibet opinionem de modo, quo Angelus existit in loco, me quidem iudice, aperte demonstrat, nec virtute propria ipsius Angeli, nec virtute Dei fieri posse, ut Angelus, vel corpus de extremo ad extremum per medium in instanti moueatur. Ratio vero est huiusmodi; vel Angelus simul in eodem instanti est in medio, & sine, seu extremo spatij, vel successione aliqua: neque enim alius modus existendi inter hos duos modos excogitari potest. Si dicas esse in instanti ita, ut per primum non esse desinat existere in vno extremo, & per primum esse constituatur in altero extremo simul, & in medio, hoc quidem fieri non repugnat, si medium, & extremum posterius sunt locus adequatus virtuti Angeli, iuxta ea, quae diximus disp. 191. c. 2. at hoc certe non est moueri de extremo ad extremum per medium, sed de vno in alium locum sine transitu per medium; cum enim simul duratione mobile constituitur in alio extremo, & in medio, non potest dici per medium moueri, si quidem particula per aliquod genus prioris denotat: in eo autem casu nullum significare posset.

Hec sane ratio non modo probat, non posse Angelum de extremo ad extremum per medium sine successione moueri virtute propria, de qua solum loquitur Scotus, verum etiam nec de potentia absoluta Dei: ostendit enim manifestam contradictionis implicationem. Eodem quoque argumento probatur, motum corporis per vacuum sine successione fieri non posse, nam cum corpus implere nequeat totam vacuitatem simul, sed certam partem propriae quantitatis respondentem, efficitur, ut successus solum per motum illum replere possit: verbi causa, si in summitate fistulae vacuae bipedali ponatur aqua pedalis, illa non poterit simul totam fistulam replere, sic enim maiori quantitati, quam suae aquae responderet, quod est absurdum, ergo deberet motu successivo paulatim totam illam inanitatem replere, ac proinde in instanti non moueretur.

Verum huic rationi respondet Gregor. in eodem instanti Angelum esse in caelo, & in terra, & in locis quantumvis distantibus simul, & in medio, & corpus in toto vacuo, quantumcumque magnitudinis sit, non permanenter (inquit ille) sed transiente: & ita posse Angelum per plenum, & corpus per vacuum, de extremo ad extremum per medium in instanti moueri. Hoc tamen responsum verbis potius ludere videtur, quam rem explicare: nam si Angelus est simul in eodem instanti in principio, medio, & sine, etiam si modica sit duratio in illis locis, & solum per instans perfecteretur, dici nulla ratione potest per vnum locum ad alium transire, ut probatum est: quare nec dici poterit esse in medio transiente. Adde, quod cum patres citati disput. 190. c. 3. affirmant Angelum, dum est in caelo, non esse in terra, id etiam intelligunt per instans: nam si per instans vtrobiq; esset, iam sequeretur, dum est in caelo, posse quoque in terra esse.

Præterea posset quis prædictæ rationi hoc modo respondere, particulam *per*, cum dicimus *per medium*, non successionem durationis, sed ordinem aliquem causæ denotare, & ita, etiam si Angelus non sit prius duratione in medio, quam in fine, & extremo spatij, dici nihilominus moueri

Vnde in 1. p. tom. 2.

per medium, quia existentia in medio habet rationem causæ respectu existentiae in extremo: veluti Sol dicitur illuminare aquam per aërem, non quia prius duratione aëris illuminetur, quam aqua, sed quia hoc ordine lux Solis illuminat corpora diaphana, ut per modum causæ prius illuminet medium, quam extremum.

Hoc tamen responsum licet subtile videatur, Reicitur, firmum tamen fundamentum non habet, quoniam exemplum allatum simile non est: etenim agens naturale, quale est luminosum, etiam si in instanti in corpus sibi subiectum producat totum effectum, hoc tamen ordine agit, ut indigeat continuatione passivi, in quo effectus eius recipiatur, ita, ut ablata priori parte, in reliquis agere non possit, & ideo recte dicitur Sol illuminare extremum per medium: sed lux producta non dicitur motu secundum locum transire ad extremum diaphani per medium, si simul est vtrobiq;: at corpus, quod mouetur per vacuum, vel Angelus per plenum, non dicuntur operari in spaciū continuatione aliqua, sed in seipsis motum secundum locum recipere: quare, nisi prius duratione sint in vna distantia, quam in alia, non dicuntur per vnam in aliam moueri: si enim simul sunt in medio, & extremo, vna erit indiuisibilis distantia: quomodo ergo dicitur, ex vna in aliam per medium moueri?

Præterea recte fieri potest, ut virtus alicuius agentis operetur in spaciū cōtinuum, & ratione prioris partis in posteriorem simul in eodem instanti effectus diffundatur, non quidem æqualis cum priori parte, hoc enim esset impossibile: sed adæquate extensus per totum medium, ita ut vna pars ex alia pendeat aliquo modo, quia sine illa produci non posset, ut experimento constat: at vero eandem quantitatem corporis vnius pedis esse simul in vacuo capaci maioris quantitatis, impossibile certe est, etiam potentia Dei absoluta, nisi Deus idem corpus, quasi replicatum constituat in diuersis distantis: tunc autem non moueretur per vnum locum in alium, ut constat: idem de Angelo dicendum est respectu loci sibi adæquati, ut simul esse nequeat in maiori, nisi potentia absoluta Dei: tunc autem non moueretur per vnum locum in alium.

CAPVT III.

Disiuntur argumenta Prioris sententiae.

Argumentum autem desumptum ex vacuo pro prioris sententia facile dilui potest: namque probatum est, nullum corpus per vacuum moueri posse de extremo ad extremum per medium sine successione, imo neque simul esse in medio, & extremo, sed in ea sola parte vacui, quæ sua quantitate adæquate repleri potest. Quare aut sententiam Aristot. non probamus, cum dicit corpus per vacuum in instanti necessario moueri; aut asserendum est, id non ex propria sententia docuisse, sed contra eos, qui affirmabant, totam causam successionis motus ex resistentia pleni provenire, & nihilominus in vacuo corpus posse moueri. Dicimus itaque secundum veram philosophiam successionem motus non ex pleni resistentia, sed ex natura quantitatis mobilis provenire, quia talis est, ut prius debeat esse in loco anteriori sibi adæquato, quam in posteriori, nec quamlibet vacuitatem replere possit. Hanc vero resistentiam

S f philo-

